

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI PANOPTYKON ZA 2013 R.

Realizując obowiązek wynikający z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji, Zarząd Fundacji Panoptykon („Fundacja”) niniejszym przedstawia następujące sprawozdanie z działalności Fundacji za 2013 r. („Okres Sprawozdawczy”):

1. DANE REJESTROWE FUNDACJI

Nazwa:	Fundacja Panoptykon
Adres siedziby:	ul. Orzechowska 4 lok. 4, 02-068 Warszawa
Data rejestracji:	17 kwietnia 2009 r.
Organ rejestrowy:	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego
Rejestr:	stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego
Nr KRS:	0000327613
REGON:	141900533

2. ZARZĄD FUNDACJI

- Katarzyna Olimpia Szymielewicz – Prezeska, zamieszkała w Warszawie (02-736) przy ul. Wolfganga Amadeusza Mozarta 2/1102
- Małgorzata Monika Szumańska – Członkini, zamieszkała w Warszawie (00-189) przy ul. Inflanckiej 5/89

W Okresie Sprawozdawczym nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Zarządu Fundacji.

3. CELE STATUTOWE

Zgodnie ze Statutem Fundacji jej celem jest:

- działanie na rzecz ochrony praw człowieka w społeczeństwie nadzorowanym;
- inicjowanie oraz podnoszenie poziomu debaty publicznej na temat mechanizmów i technologii umożliwiających nadzorowanie społeczeństwa oraz wykorzystywanie informacji o jednostkach;
- podejmowanie inicjatyw badawczych dotyczących rozwoju społeczeństwa nadzorowanego oraz analizy społecznych konsekwencji tego procesu;
- podejmowanie działań edukacyjno-oświatowych służących zwiększeniu znajomości praw przysługujących jednostkom oraz społecznej świadomości zagrożeń związanych z rozwojem społeczeństwa nadzorowanego.

4. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA FUNDACJI

Statut Fundacji dopuszcza następujące formy realizacji jej celu statutowego:

- przygotowywanie opracowań, ekspertyz i analiz z zakresu problematyki ochrony praw człowieka w społeczeństwie nadzorowanym;
- monitorowanie prawa, zmian legislacyjnych oraz funkcjonowania prawa;
- przygotowywanie projektów zmian w prawie i podejmowanie starań na rzecz ich wprowadzenia.

dzenia;

- świadczenie pomocy prawnej;
- inicjowanie postępowań i reprezentowanie jednostek przed krajowymi i międzynarodowymi organami sądowymi, administracyjnymi i społecznymi w zakresie przewidzianym stosownymi regulacjami prawnymi;
- wstępowanie do postępowań toczących się przed krajowymi i międzynarodowymi organami sądowymi, administracyjnymi i społecznymi w charakterze przedstawiciela społecznego;
- współpracę z osobami fizycznymi, prawnymi i innymi podmiotami, w tym m.in. z organizacjami, mediami, instytucjami publicznymi;
- organizowanie i realizację szkoleń, konferencji oraz programów edukacyjnych;
- organizowanie i finansowanie odczytów, seminariów, sympozjów, warsztatów, jak również innych form działalności edukacyjno-oświatowej, w tym skierowanych do studentów;
- prowadzenie działalności wydawniczej, w tym opracowywanie oraz publikowanie materiałów edukacyjnych;
- gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących rozwoju społeczeństwa nadzorowanego;
- zlecanie, finansowanie i prowadzenie badań społecznych;
- prowadzenie działalności artystycznej i happeningowej;
- inicjowanie i prowadzenie debaty publicznej dotyczącej funkcjonowania społeczeństwa nadzorowanego.

5. REALIZACJA CELÓW STATUTOWYCH

5.1. Projekty monitoringowo-badawcze i rzecznicze

5.1.1. „Cyfrowy nadzór – Cyfrowe prawa / Digital surveillance & Digital rights”

W 2013 r. Fundacja kontynuowała realizację rozpoczętego na przełomie października i listopada 2011 r. projektu strażniczego: „Cyfrowy nadzór – Cyfrowe prawa” / „Digital surveillance & Digital rights”, finansowanego z grantu Fundacji im. Stefana Batorego w wysokości 198 800 PLN (kwota dotacji wykorzystana w 2013 r. wyniosła 89 999,72 PLN) oraz grantu Open Society Foundations w wysokości 77 500 USD (kwota dotacji wykorzystana w 2013 r. wyniosła 228 652,68 PLN).

W ramach tego projektu Fundacja koncentrowała się na monitorowaniu procesu legislacyjnego i praktyk związanych z nadzorem oraz działalności informacyjno-edukacyjnej i rzeczniczej. Z szerokiej tematyki, którą podejmuje Fundacja, priorytetowe tematy to: reforma ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej, uprawnienia służb w zakresie korzystania z danych telekomunikacyjnych oraz funkcjonowanie monitoringu wizyjnego. W ramach realizacji projektu Fundacja zajmowała się także innymi obszarami tematycznymi, m.in.: programami masowej inwigilacji i międzynarodową współpracą między służbami bezpieczeństwa, problematyką radzenia sobie z „niechcianymi” treściami w Internecie, zagrożeniami związanymi z integracją publicznych baz danych, wdrażaniem w życie inteligentnych sieci energetycznych oraz nadzorem nad granicami.

Część działań badawczych, informacyjnych i edukacyjnych w ramach tego projektu były współfinansowane z grantu Heinrich Böll Stiftung w wysokości 9 850 EUR (40 441,47 PLN) w ramach projektu „Digital surveillance nad digital rights: research, information and education”.

Do najważniejszych działań, które w ramach tego projektu Fundacja podjęła w 2013 r., należały m.in.:

- monitoring toczących się w Unii Europejskiej prac nad reformą ochrony danych osobowych i konsultowanie założeń tej reformy, w tym systematyczny udział w warsztatach eksperckich

oraz oficjalnych spotkaniach dotyczących reformy organizowanych przez MAiC; komentowanie poprawek zgłaszanych przez posłów do Parlamentu Europejskiego (w ramach działania w koalicji European Digital Rights – EDRI) – działania te ukierunkowane były na zwiększenie gwarancji ochrony praw obywatelskich, w tym prawa do prywatności;

- udział w konsultacjach aktów prawnych regulujących funkcjonowanie i kompetencje służb – celem tych działań było zwrócenie uwagi na konieczność zapewnienia zewnętrznej kontroli nad działaniami służb, które – bez takiej kontroli – mogą w poważnym stopniu ingerować w prawa jednostek;
- badanie skali i sposobu wykorzystania przez policję i inne służby prawa dostępu do danych telekomunikacyjnych i danych użytkowników usług internetowych – działania Fundacji na tym polu miały na celu dotarcie do opinii publicznej z informacją o problemach związanych z niekontrolowanym wykorzystaniem danych o obywatelach, a także rzecznicstwo w celu doprowadzenia do reformy przepisów regulujących dostęp służb do danych;
- prowadzenie działań rzeczniczych w związku z pracami nad przygotowaniem ustawy o monitoringu wizyjnym (w tym udział w konsultacjach społecznych projektu założeń przedstawionego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych) oraz przeprowadzenie kolejnego etapu badań dotyczących stosunku Polaków do monitoringu wizyjnego (opracowanie „Monitoring wizyjny w życiu społecznym. Raport z badań”);
- przygotowanie publikacji dotyczących zasad postępowania z niechcianymi treściami w Internecie („Perypetie informacji w Internecie. Przewodnik”), monitoringu wizyjnego („Życie wśród kamer. Przewodnik”) oraz retencji danych telekomunikacyjnych (Telefoniczna kopalnia informacji. Przewodnik”);
- zorganizowanie razem z Helsińską Fundacją Praw Człowieka oraz Stowarzyszeniem Amnesty International Polska akcji „100 pytań o inwigilację”, której celem było uzyskanie informacji na temat współpracy polskich służb specjalnych z ich amerykańskimi odpowiednikami oraz reakcji polskich władz na doniesienia o zagranicznych programach nadzoru nad środkami komunikacji elektronicznej, które obejmowały m.in. polskich obywateli;
- udział w konsultacjach i interwencji w sprawie aktów prawnych dotyczących publicznych bazy danych: ustawy o systemie informacji oświatowej, ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia, projektu nowelizacji ustawy o statystyce publicznej i założeń nowelizacji Ordynacji podatkowej – działania te ukierunkowane były na podkreślenie niekorzystnych konsekwencji przyjęcia proponowanych rozwiązań dla prawa do prywatności i ochrony danych osobowych oraz braku dostatecznego uzasadnienia proponowanych zmian.

W ramach działalności informacyjnej i rzeczniczej Fundacja zorganizowała trzy wydarzenia otwarte:

- spotkanie pt. „Anonimowi, wolni użytkownicy sieci czy sprofilowani odbiorcy usług internetowych” – dyskusja o profilowaniu użytkowników usług komercyjnych oraz anonimowości w sieci;
- debatę pt. „Granice inwigilacji” dotyczącą amerykańskich programów masowej inwigilacji oraz możliwej współpracy polskich i amerykańskich służb – do udziału w debacie zorganizowanej we współpracy z Helsińską Fundacją Praw Człowieka oraz Stowarzyszeniem Amnesty International Polska zaproszeni zostali m.in. przedstawiciele władz – celem wydarzenia było zwrócenie uwagi na problem stosowania programów masowej inwigilacji i brak reakcji polskich władz na doniesienia o ich stosowaniu;
- otwarte seminarium p.t. „Słowa w sieci”, którego celem była dyskusja nad problemami związanymi z obowiązującymi zasadami usuwania niechcianych treści.

5.1.2. „Polski raport przejrzystości”

W ramach projektu badawczego „Polski raport przejrzystości” rozpoczętego w sierpniu 2013 r. Fundacja podjęła próbę zbadania skali i sposobu, w jaki polskie służby sięgają po dane użytkowników. Projekt realizowany był ze środków przekazanych przez firmę Google (kwota

wykorzystana w 2013 r.: 32 100,18 PLN). Fundacja opracowała i opublikowała raport z badań pt. „Dostęp państwa do danych użytkowników usług internetowych. Siedem problemów i kilka hipotez”. Na 2014 r. zaplanowana została kontynuacja projektu, m.in. opracowanie i publikacja raportu w tłumaczeniu na język angielski i promocja publikacji.

5.1.3. Pozostałe działania

Do komunikacji z odbiorcami Fundacja wykorzystywała własne kanały informacyjne: stronę internetową panoptykon.org, newsletter PanOptyka, bloga na portalu TOKFM, portale społecznościowe oraz media ogólnopolskie i lokalne (prasa, radio, telewizja oraz media internetowe).

Ponadto Fundacja udzielała sporadycznych informacji z zakresu prawa osobom zgłaszającym się z problemami lub pytaniami i w uzasadnionych przypadkach podejmowała interwencje, prowadzące do podjęcia dalszych działań systemowych: informacyjnych lub rzeczniczych.

Pełny katalog działań Fundacji dostępny jest na stronie panoptykon.org.

5.2. Projekty edukacyjne

5.2.1. „Świadomie i bezpiecznie w świecie mediów i informacji”

W 2013 r. Fundacja Panoptykon zrealizowała zadanie publiczne „Świadomie i bezpiecznie w świecie mediów i informacji”, dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (umowa nr 04402/13/FPK/DEK z 25 marca 2013 r.) w wysokości 40 000 PLN.

Celem projektu było podniesienie poziomu wiedzy oraz kompetencji medialnych i informacyjnych uczniów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych do bezpiecznego i świadomego korzystania z Internetu. Działania objęły opracowanie i publikację autorskich materiałów edukacyjnych oraz dotarcie z nimi do osób zawodowo zajmujących się edukacją dzieci i młodzieży.

W ramach tego projektu Fundacja Panoptykon:

- przygotowała 9 autorskich lekcji z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej: 6 dla szkół ponadgimnazjalnych oraz 3 moduły dla szkoły podstawowej; każdy moduł zawierał część teoretyczną, scenariusz zajęć, czytelnię i ćwiczenia sprawdzające;
- stworzyła portal internetowy cyfrowa-wyprawka.org, zawierający moduły lekcyjne z interaktywną częścią zadaniową;
- zrealizowała 2 warsztaty dla nauczycieli i osób pracujących z dziećmi oraz młodzieżą, w trakcie których nauczyciele zapoznali się i przetestowali materiały Fundacji;
- promowała materiały edukacyjne w mediach ogólnopolskich, na portalach edukacyjnych oraz stronach organizacji pozarządowych.

5.2.2. „Cyfrowa Wyprawka”

„Cyfrowa Wyprawka” rozpoczęta 16 września 2013 r. i kontynuowana do 30 czerwca 2014 r. została zaplanowana jako uzupełnienie i kontynuacja projektu „Świadomie i bezpiecznie w świecie mediów i informacji”. „Cyfrowa Wyprawka” była realizowana ze środków The Velux Foundations w ramach programu „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dzieci Niczyje. Na realizację projektu Fundacja otrzymała dotację w wysokości 24 100 PLN (kwota wykorzystana w 2013 r.: 11 768,16 PLN)

Celem projektu była weryfikacja w praktyce opracowanych przez Fundację materiałów edukacyjnych i szersze dotarcie do odbiorców. W ramach projektu Fundacja Panoptykon podjęła następujące działania:

- przygotowała 3 moduły edukacyjne z zakresu edukacji medialnej i informacyjnej dla szkół gimnazjalnych;
- przeprowadziła 2 jednodniowe warsztaty dla nauczycieli oraz osób pracujących z dziećmi

i młodzieżą;

- przeprowadziła serię lekcji pilotażowych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- przeprowadziła ewaluację materiałów edukacyjnych i prowadzonych działań bezpośrednio z odbiorcami (uczestnikami warsztatów i lekcji pilotażowych).

5.2.3. „Cyfrowa wyprawka dla dorosłych”

W okresie od 1 października do 15 grudnia 2013 r. Fundacja Panoptykon zrealizowała zadanie publiczne „Cyfrowa wyprawka dla dorosłych” współfinansowane przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (umowa nr 1/DSI/ZP1/2013 z 22 października 2013 r., wysokość dotacji: 41 500 PLN, kwota wykorzystana: 41 428 PLN, 72 PLN zwrócone do MAiC).

Celem zadania było podniesienie świadomości osób dorosłych na temat zagrożeń wiążących się z korzystaniem z Internetu i innych technologii cyfrowych. W ramach realizacji zadania Fundacja podjęła następujące działania:

- przygotowała i opublikowała 6 tekstów poradnikowych adresowanych do rodziców poszukujących informacji, jak wspierać dzieci w samodzielnym – bezpiecznym – korzystaniu z sieci;
- przygotowała i opublikowała 8 tekstów analityczno-prawnych, informujących o prawnych aspektach korzystania z sieci;
- przygotowała i opublikowała internetową wersję przewodnika „Perypetie informacji w Internecie”, dzięki której możliwe było zwiększenie dostępu do treści tej publikacji.

Pełny katalog informacji o działaniach edukacyjnych Fundacji Panoptykon oraz przygotowane w ramach poszczególnych projektów materiały dostępne są na stronie Fundacji Panoptykon (panoptykon.org) oraz na portalu Cyfrowa Wyprawka (cyfrowa-wyprawka.org).

5.3. Rozwój organizacji

W 2013 r. Fundacja kontynuowała rozpoczętą w 2012 r. drugą część projektu „Building capacity and sustainability for digital rights advocacy in Poland” finansowanego z grantu Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe w wysokości 99 700 USD (kwota dotacji wykorzystana w 2013 r.: 151 281,97 PLN).

W ramach tego projektu podjęte zostały następujące działania:

- rewizja i wdrożenie strategii działania organizacji;
- wdrożenie strategii komunikacyjnej Fundacji, m.in. rozwijanie strony internetowej Fundacji jako głównego kanału informacyjnego i aktywizującego, przygotowanie filmów informujących o tematyce podejmowanej przez Fundację;
- opracowywanie nowej strategii pozyskiwania środków na działalność, m.in. różnicowanie źródeł finansowania;
- reforma infrastruktury informatycznej Fundacji;
- przygotowanie narzędzia do zbierania i publikowania informacji o aktywności europołów w zakresie praw cyfrowych;
- przeprowadzenie ewaluacji wpływu podejmowanych przez Fundację działań i dyskursu medialnego w zakresie podejmowanych przez Fundację tematów;
- rozwijanie kompetencji zespołu.

6. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA FUNDACJI

Fundacja nie jest ani w okresie sprawozdawczym nie była wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Fundacja nie prowadzi ani nie prowadziła działalności gospodarczej w okresie sprawozdawczym.

7. INFORMACJA O WYSOKOŚCI PRZYCHODÓW

W okresie sprawozdawczym Fundacja osiągnęła przychody (podatkowe-wpływy) w kwocie 656 997,72 PLN.

ZESTAWIENIE PRZYCHODÓW W 2013 R.	
1. Darowizny od osób fizycznych	6 881,53
2. Granty na realizację projektów	
Fundacja im. S. Batorego	89 999,72
Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe	151 281,97
Open Society Foundations	228 652,68
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	40 000,00
Fundacja im. H. Boella	40 441,47
Google	32 100,18
Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	41 428,00
Fundacja Dzieci Niczyje / The Velux Foundations	11 768,16
3. Zbiórka publiczna	460,00
4. Sprzedaż wyposażenia	200,00
5. Odsetki z rachunków bankowych i lokat	13 784,01
RAZEM PRZYCHODY	656 997,72

8. INFORMACJA O PONIESIONYCH KOSZTACH

W okresie sprawozdawczym Fundacja poniosła koszty w wysokości 629 219,87 PLN.

ZESTAWIENIE KOSZTÓW W 2013 R.	
programowe	566 511,14
administracyjne	59 853,68
finansowe	1 431,15
pozostałe	1 423,90
RAZEM KOSZTY	629 219,87

9. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH

W okresie sprawozdawczym Fundacja zatrudniała koordynatorów projektów oraz współpracowników na podstawie umów współpracy, umów zlecenia i umów o dzieło w związku z prowadzeniem projektów, natomiast nie zatrudniała pracowników na podstawie umów o pracę.

Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych z tytułu umów współpracy, zlecenia i o dzieło w okresie sprawozdawczym wyniosła 475 331,83 PLN.

Członkowie Zarządu nie otrzymywali wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji we władzach Fundacji, natomiast świadczyli odpłatnie usługi na rzecz Fundacji związane z realizacją zadań merytorycznych w projektach. Wydatki na te usługi wyniosły w okresie sprawozdawczym 190 370,00 PLN.

Działalność Fundacji Panoptikon opiera się przede wszystkim na odpłatnej pracy ekspertów, a wynagrodzenia stanowią główny koszt działań organizacji. Zarząd nie otrzymuje wynagrodzeń za funkcje reprezentacyjne, ale osoby wchodzące w skład zarządu stanowią główne zaplecze eksperckie organizacji. Do obowiązków obydwu członków zarządu należą liczne zadania merytoryczne służące realizacji celów statutowych Fundacji, m.in.: prowadzenie analiz (w szczególności analizowanie aktów prawnych) i działań badawczych, pisanie opinii prawnych, przygotowywanie publikacji i artykułów, zabieranie głosu w ramach debaty publicznej, organizowanie i prowadzenie otwartych spotkań, działania rzecznicze obejmujące w szczególności udział w posiedzeniach komisji sejmowych czy spotkaniach grup roboczych, działania edukacyjne.

10. INFORMACJE O MAJĄTKU I ZOBOWIĄZANIACH FUNDACJI

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie udzielała pożyczek pieniężnych.

Fundacja przechowuje posiadane środki pieniężne wyłącznie na rachunkach bankowych w banku Nordea Bank Polska S.A. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. suma kwot zgromadzonych na rachunkach bankowych Fundacji w tym banku wynosiła 176 635,46 PLN, w tym:

- rachunki bankowe: 31 635,46 PLN
- lokaty bankowe: 145 000,00 PLN

W Okresie Sprawozdawczym Fundacja nie nabyła obligacji, udziałów ani akcji w spółkach prawa handlowego ani nieruchomości.

Fundacja posiada środki trwałe, które są w całości umorzone. Wartość środków trwałych na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiła 14 634,65 PLN, umorzenie: 14 634,65 PLN.

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie posiadała aktywów obrotowych.

11. INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI ZLECONEJ FUNDACJI PRZEZ PODMIOTY PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE

W okresie sprawozdawczym Fundacja realizowała 2 zadania publiczne zleczone przez podmioty państwowe:

- „Świadomie i bezpiecznie w świecie mediów i informacji” – zadanie publiczne realizowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (umowa nr 04402/13/FPK/DEK z 25 marca 2013 r.) w wysokości 40 000 PLN w ramach Programu Edukacja Priorytetu Edukacja kulturalna (więcej zob. pkt 5.2.1. sprawozdania);
- „Cyfrowa wyprawka dla dorosłych” – zadanie publiczne zleczone w ramach konkursu „Upowszechnianie korzystania z Internetu i rozwój kompetencji cyfrowych”, finansowane przez Ministra Administracji i Cyfryzacji (umowa nr 1/DSI/ZP1/2013 z 22 października 2013 r.) w wysokości 41 500 PLN (więcej zob. pkt 5.2.3 sprawozdania).

12. INFORMACJA O ROZLICZENIACH PODATKOWYCH

Zgodnie z art. 17 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych Fundacja nie jest płatnikiem podatku od towarów i usług.

Fundacja w przepisany terminie złożyła deklarację CIT 8 i CTI 8/0 za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2013 r.

13. INFORMACJA O KONTROLACH

W okresie sprawozdawczym w Fundacji nie były przeprowadzane kontrole.

Warszawa, 23 września 2014 r.

Małgorzata Szumańska
Członkini Zarządu

Katarzyna Szymielewicz
Prezeska Zarządu